

Aleg. 76.]

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie rekonstrukcyi bulierów pod kotłami parowymi w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Dla użytku pralni, kuchni, wodociągów i t. d. funkcyonują w szpitalu św. Łazarza w Krakowie od r. 1878 kotły parowe, wykonane -- jak w ogóle całe urządzenie mechaniczne w tym szpitalu -- przez fabrykę arcyksięcia Albrechta w Ustroniu.

System kotłów jest zwykły, cylindrowy, każdy o 2 bulierach. Kocioł górny ma średnicę 1.10 m., długość wynosi 6.00 m; buliery zaś mają średnicę 0.55 m.; jeden z nich jest 5.10 m., drugi 5.42 m. długi. Obliczone są na 5 atmosfer, lecz pracują zwykle przy ciśnieniu tylko 2 atmosfer.

Z początku czyszczono te kotły co 3 miesiące z osadu kamiennego, lecz gdy zauważano, że kamień ten z powodu złej wody nadmiernie i w wielkich nagromadzał się bryłkach (12 cm. grubości), czyszczono kotły częściej.

Nie wiele to jednak pomogło, bo już w roku 1881 musiano zarządzić pierwszą naprawę kotłów. Powołani podówczas rzeczoznawcy orzekli, że powodem psucia się kotłów jest zła woda, pozostawiająca wiele osadu, który zbierając się nad palnikami, przylega szczelnie do blachy i powoduje jej przepalenie.

Urządzono więc blachy ochronne wewnątrz kotłów przy dolnej ścianie, ażeby na nich zbierał się osad i nie psuł spodu kotłów. Lecz i to nie wiele pomogło, bo w r. 1882 do nowej przystąpić trzeba było reparacyi, co musiano następnie powtórzyć w r. 1883 i 1884.

Znowu wezwano rzeczoznawców, którzy zawyrokowawszy, że woda jest zła, bo zanieczyszczona gipsem i wapnem, nie podali zarazem żadnego sposobu wyjścia. Wtedy zarząd szpitala zasiągnąwszy informacyj o działalności aparatu do czyszczenia wody, systemu Dervaux, sprawił takowy za zezwoleniem Wydziału krajowego kosztem 764 zł. 42 ct.

Skutek był dobry, gdyż osad zredukował się znacznie i po sześciu tygodniach użycia wynosił tylko około 3 mm. Wprawdzie wkrótce potem w r. 1886 i 1888 musiano znowu kotły naprawiać, lecz uszkodzenia były spowodowane prawdopodobnie jeszcze w czasie przed zaprowadzeniem aparatu systemu Dervaux. Dnia 6. sierpnia odbył rewizję kotłów p. Kubicki, inżynier Towarzystwa ubezpieczeń kotłów parowych, i znalazł znaczne uszkodzenie bulierów, które radzi wymieniać zupełnie i zamiast jak obecnie -- dwóch małych, dać jeden duży pod każdym kotłem. Z projektem tym zgadza się również inżynier szpitala p. Karol Zaremba, a zmiana ta jest głównie wskazaną dlatego, ażeby ułatwić kontrolowanie i czyszczenie bulierów.

Koszt rekonstrukcyi obliczono na 2.800 zł. Relacya p. Kubickiego, kosztorys i wyjaśnienie p. Zaremby, znajdują się przy akcie N. 45.389/89. Wprawdzie na razie musiano, ażeby nie wstrzymywać ruchu pralni, kuchni itd. zarządzić reparacye bulierów, lecz nie na długo one pomogą, gdyż buliery są bardzo zużyte i koniecznej wymagają wymiany.

Przedstawwszy Wysokiemu Sejmowi cały stan rzeczy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy zezwolić na rekonstrukcyą bulierów pod kotłami w szpitalu św. Łazarza w Krakowie i wstawić na ten cel jako wydatek nadzwyczajny kwotę dwu tysięcy ośmset (2.800) zł. w. a. do budżetu funduszu powyższego szpitalu na r. 1890 w Rub. XI. poz. 48—3).

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 20 października 1889.

Marszałek krajowy:

T a r n o w s k i, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hozard, w. r.

Członek Wydziału krajowego.